

5. Національна бібліотека України для дітей [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : НБУ, 2013-2018. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua> .– Дата останнього доступу : 26.03.2018. – Назва з екрана.
6. Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Миколаїв: МОБД, 2008-2018. – Режим доступу: <http://luginlib.org.ua/>. – Дата останнього доступу : 26.03.2018. – Назва з екрана.
7. Херсонська обласна бібліотека для дітей імені Дніпрової Чайки [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Херсон : ХОБД, 2002-2018. – Режим доступу: <http://www.library.kherson.ua/lw/>. – Дата останнього доступу : 26.03.2018. – Назва з екрана.
8. Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Миколаїв : ЦМБ, 2018. – Режим доступу: http://www.kinder.mksat.net/adindex_ua.htm. – Дата останнього доступу : 26.03.2018. – Назва з екрана.

Гуменюк Г. М.,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
Україна, м. Івано-Франківськ

САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА ПРИКАРПАТТЯ В ТУРИЗМІ

У багатій історико-культурній спадщині України визначне місце належить пам'яткам сакральної архітектури. Архітектурна сакральна спадщина України — одна з найбагатших і оригінальних у Східній Європі.

Зокрема Прикарпаття, належить до регіонів України з найвищим рівнем зосередження пам'яток сакральної архітектури, передусім дерев'яних церков.

Старовинні церковні будови даного регіону є цінними пам'ятками дерев'яної архітектури. У цих культових спорудах віддзеркалюються різні види образотворчого мистецтва – різьба по дереву, живопис, зокрема настійні розписи, виконані з надзвичайною майстерністю народними талановитими умільцями.

Збережені церкви, костели, синагоги, монастирі та скити є окрасою області та передумовою для розвитку релігійного та паломницького туризму. На сьогодні в області налічується 50 дерев'яних церков, які охороняються державою.

Івано-Франківська область вважається своєрідним заповідником найцікавіших зразків народної церковної архітектури. Це підтверджується не тільки великою кількістю однотипних збережених храмів, а й історичними джерелами. Храми даного регіону – тридольні і триверхі. Цей тип храму ніде в Європі і в світовій архітектурі не має таких оригінальних форм, як в Україні, зокрема на Прикарпатті.

Одним із найстаріших в Україні дерев'яних храмів вважається рогатинська церква Святого Духа, дата зведення якої на північній стіні храму зафіксована 1598р. Однак, львівський учений А. Кутний поточив цей факт (зведення цієї церкви) на 1490р. На сьогоднішній день, завдяки своєму збереженому автентичному вигляду, дана сакральна споруда відноситься до десяти найцінніших дерев'яних сакральних споруд України і є претендентом на занесення її до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [1; 5].

Найстарішим і єдиним зі збережених храмів Галицько-Волинського князівства на Прикарпатті, що зберігся до наших днів є церква св. Пантелеймона у с. Шевченково Галицького району, яка являє неабияку архітектурну і історичну цінність. Ця пам'ятка є майстерним поєднанням романського та візантійського архітектурних стилів і її прообраз можна побачити серед шедеврів сакрального мистецтва в Угорщині та Німеччині.

Однак, після реставрації 1926 р., за винятком сигнатури, церкві повернули її попередній вигляд і на сьогоднішній день має всі елементи, притаманні галицькій архітектурній школі княжої доби [2].

Окрім храму Святого Пантелеймона, до складу Національного заповідника «Давній Галич» входять й інші цінні пам'ятки сакральної архітектури, з-поміж них: Церква Успіння Пресвятої Богородиці (с. Крилос), Каплиця св. Василя Великого, Церква Різдва Христового, церква св. Миколая, церква св. Параскеви, Костел кармелітів.

Немаловажне значення для використання в рекреаційно-туристичних цілях має діючий греко-католицький храм Успіння Пресвятої Богородиці в с.Крилос, який є пам'яткою архітектури національного значення. Оригінальною пам'яткою давньогалицької пластики XIIст. є вирізьблене у північній стіні притвору церкви зображення казкової істоти – крилатого змія-грифона [6].

Значна сакральна спадщина зосереджувалася в Івано-Франківську. Будівництво першого дерев'яного станіславського храму Парафіяльного костелу розпочав Андрій Потоцький на початку 70-х років XVIIст.

Споруда вражає простотою, довершеністю хрестово-купольного об'єму та стриманістю декору й іншими прийомами українського зодчества. Головний вівтар і два бічні св. Йосипа і св. Вінцента були різьблені з мармуру. В останньому зберігались реліквії цього святого, які Станіслав Потоцький у 1680 р. отримав у Римі від Папи Інокентія XI. На бічних внутрішніх стінах знаходився герб Потоцьких [7].

До списку номінантів ЮНЕСКО могла потрапити ще одна унікальна споруда – церква Благовіщення у м. Коломиї (1587 р.). Церква в Коломиї – одна з найдосконаліших і найдавніших представниць гуцульської дерев'яної архітектури. Церква виглядає приземкуватою, виражено горизонтальної композиції, причому цей ефект посилює широке опасання, яке створює глибоку, аж чорну тінь під собою. За це в народі церкву лагідно називали «печеричкою», грибочком. Подвір'я храму з боку вулиці обгороджене, на нього веде гарна брама з дашком, зроблена в гуцульській традиції [1].

Найоригінальнішою культовою спорудою регіону є храм Різдва Пресвятої Богородиці (1808 р.) у с. Нижній Вербіж на Коломийщині. Він вражає величчю і неймовірною архітектурою. П'ятиверху споруду в гуцульському стилі збудували без жодного цвяха. Однак вона втратила автентичність, оскільки на початку 1990-х рр. інтер'єр оббили бляхою [2; 4].

Манявський скит, пам'ятка архітектури XVII ст., поблизу с. Манява Богородчанського району. Заснований у 1606 р. Й. Княгницьким, вихованцем Афонського монастиря. Скит Манявський – Хрестовоздвиженський аскетичний чоловічий монастир східного обряду (український Афон), визначний осередок духовності, культури і мистецтва України [3].

До слова, від Манявського скиту туристам варто здійснити пішу прогулянку до «Блаженного каменю» та до величного Манявського водоспаду, який оголошено пам'яткою природи.

Територія цього району є сприятливою для розвитку оздоровчого, сакрального, відпочинкового, пізнавального, гірськолижного та екологічного видів туризму.

На території Івано-Франківської області також збереглося декілька дерев'яних церков, збудованих у бойківському стилі, а саме: в селі Липа збереглася церква Вознесіння Христового, у селі Церківна варто оглянути дерев'яну церкву Святої П'ятниці, збудовану в 1807р., у селі Підліски знаходиться церква Трьох Святих, побудована в 1868 році, у селі Максимівка є церква Св. Тройці.

Таким чином, дослідження пам'яток сакральної архітектури Прикарпаття послужить зростанню інтересу українського населення до свого краю, його історії, звичаїв та традицій. Вони є надзвичайно привабливими для туристів з різних регіонів, як з України, так і з-за кордону. Реєстрація сакральних споруд, упорядкування прилеглих територій, розбудова під'їзних шляхів та іншої туристичної інфраструктури сприятиме розвитку туризму на Прикарпатті, а отже, й зростанню місцевого бюджету.

Список використаних джерел:

1. Войцеховська М. Культура без кон'юктури / М.Войцеховська // Вечірній Івано-Франківськ. – 2010. – 22 квітня.
2. Маляренко Ф. Некультурне обличчя Івано-Франківська / Федір Маляренко // <http://paralleli.if.ua..news/>
3. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. осібник / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. – К.: Знання, 2008. – 575 с.
4. Стародавні храми втрачають автентичність // <http://www.religion.org.ua/zmi>.
5. Тугай Л. Українська сакральна спадщина – одна з найкращих в Європі / Л.Тугай // Галичина. – 2011. – 6 січня. 24. У спадщину ЮНЕСКО // Галицька Просвіта. – 2010. – 14 січня.

6. Церква Успіння Пресвятої Богородиці
<http://www.davniyhalych.com.ua/component/k2/item/142-cerkva-uspiny-prisvytoi-bogorodici>

7. Храми Івано-Франківська <http://www.history.iv-fr.net/article.php?id=598>

Давиденко Я.К.,
організатор екскурсій
комунальний заклад культури
«Миколаївський обласний художній
музей ім. В.В. Верещагіна», м. Миколаїв

НІЧ У МУЗЕЇ ЯК КРЕАТИВНА ФОРМА РОБОТИ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН

Сучасне музейне середовище – важлива складова соціокультурного розвитку суспільства, пов'язана з багатофункціональністю музеїв. Музеї давно трансформувалися з осередків збереження культурно-історичної спадщини країни чи окремого регіону в заклади поширення інформації та реалізації культурно-освітніх проектів і методик через демонстрацію унікальних пам'яток матеріальної культури.

Трансформації в соціальному і духовно-практичному житті детермінували проблему суспільної значимості більшості традиційних соціальних інститутів. Музеї вже не обмежуються лише тематичними експозиціями чи переекспозиціями, щоб освіжити постійну колекцію та зробити її більш цікавою і сучасною для наявної та потенційної аудиторії. Музейні працівники знаходяться в пошуках нового способу показу, диверсифікації програм діяльності. В сучасному музейному світі колом музейних форм показу артефактів для аудиторії досить різноманітне. Крім традиційних форм з'являються нові, викликані активізацією ролі музеїв в культурному житті суспільства. До їх числа входять лекторії, музичні і поетичні вітальні, гуртки, музейні свята, вечори і музейні клуби, ночів музеїв.

Ніч у музеї – комплексна форма культурно-освітньої діяльності, в структуру якої можуть входити елементи театралізованої вистави, вернісажі, екскурсії, тематичні вечори, лекції, майстер-класи, круглі столи, мультимедійні презентації, кінолекторії, концерти, об'єднані загальною темою. В рамках такої концепції предметне історико-культурне середовище постає у симбіозі з музикою, танцем, літературою. Це дає можливість глибше передавати образ епохи, всебічніше занурити глядача в її атмосферу.

Ніч у музеї може бути досить різноманітною за своїм сюжетом, по драматичному наповненню і методам організації:

1. Театралізовані вистави, екскурсії з елементами театралізації.